

Raadsvoorstel

Vergaderdatum 22 september 2026

Datum Presidium 1 september 2026

Datum B&W Besluit 25 augustus 2026

Onderwerp

Verordening participatie en uitdaagrecht Oirschot 2027

Voorstel

1. De Verordening participatie en uitdaagrecht Oirschot 2027 vast te stellen.
2. De Inspraakverordening Oirschot 2005 in te trekken.

Aanleiding

De Wet versterking participatie op decentraal niveau verplicht gemeenten om inwoners structureel te betrekken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid. Deze wet vervangt de oude inspraakverordening door een bredere participatieverordening, waarin ook het zogeheten uitdaagrecht wordt vastgelegd.

De nieuwe participatieverordening gaat enerzijds over de manier hoe gemeenten inwoners betrekken bij beleidsvorming. Anderzijds gaat de verordening over het uitdaagrecht. Bij het uitdaagrecht kunnen bewoners en maatschappelijke organisaties een taak van de gemeente overnemen als zij denken dat zij die slimmer, beter, goedkoper of anders kunnen uitvoeren. Zij werken hun idee uit, zoeken draagvlak en dienen een plan in bij de gemeente. Als het plan past binnen de beschikbare financiën en beleidskaders, nemen zij de overheidstaak over.

Actualisatie van beleid en regelgeving

Op dit moment beschikt de gemeente over de Inspraakverordening Oirschot 2005, het beleid Burgerparticipatie in Oirschot uit 2018 en de Notitie inwonerparticipatie uit 2024. We hebben de bestaande stukken voor participatie tegen het licht gehouden en brengen deze met dit voorstel samen in één actueel en samenhangend geheel. Dit betekent dat:

- de Verordening participatie en uitdaagrecht Oirschot 2027 de Inspraakverordening Oirschot 2005 vervangt;
- de uitgangspunten uit de Notitie inwonerparticipatie uit 2024 juridisch verankerd worden in de Verordening participatie en uitdaagrecht Oirschot 2027;
- het college het beleid Burgerparticipatie in Oirschot uit 2018 op 25 augustus 2026 heeft ingetrokken, omdat dit met de vaststelling van de Notitie inwonerparticipatie niet langer actueel was.

De Verordening participatie en uitdaagrecht 2027 is kaderstellend en gaat over hoofdlijnen. Deze wordt daarom voorgelegd aan de gemeenteraad. De Notitie inwonerparticipatie biedt praktische handvatten over de uitvoering. Deze is daarom behandeld door het college.

Doel

Doel van dit voorstel is om één duidelijk kader vast te leggen voor inwonerparticipatie en het uitdaagrecht. Daarmee voldoen wij aan de Wet versterking participatie op decentraal niveau. Bij de totstandkoming van deze verordening is waar mogelijk afgestemd op de aanpak van de gemeente Best. Op deze manier sorteren we voor op een soepele harmonisatie van beleid tussen beide gemeenten.

Argumenten

1.1. Inwonerparticipatie leidt tot beter gedragen besluiten

Binnen de gemeente Oirschot hechten we veel waarde aan het betrekken van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Door hen actief te betrekken bij beleid en projecten, sluiten plannen beter aan bij wat er leeft in de samenleving en verbeteren we de kwaliteit.

1.2. Met het vaststellen bieden we duidelijke kaders voor inwonerparticipatie

In december 2024 heeft het college de Notitie inwonerparticipatie vastgesteld. De notitie biedt praktische handvatten voor het doorlopen van een participatieproces, zowel voor inwoners, organisaties als medewerkers van de gemeente. De notitie richt zich nadrukkelijk op de uitvoering. De verordening vormt hierop een logische aanvulling door de kaders op hoofdlijnen vast te leggen. Daarmee wordt de werkwijze uit de notitie juridisch verankerd.

1.3. Voor de regels rondom inwonerparticipatie is een uitgebreid participatietraject doorlopen

Aan de Notitie inwonerparticipatie is een uitgebreid participatietraject voorafgegaan. Inwoners en organisaties konden reageren op de notitie (453 reacties) en er zijn individuele interviews gehouden om aanvullende inzichten op te halen. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd via de raadsinformatiebrief van 10 december 2024. De verordening is een doorvertaling van deze notitie naar formele regelgeving. Daarmee zijn de opgehaalde inzichten en wensen uit de samenleving direct verwerkt in de kaders die nu worden vastgesteld.

1.4. Het opnemen van het uitdaagrecht geeft ruimte aan initiatieven uit de samenleving

Met de verordening geeft de gemeente uitvoering aan het uitdaagrecht uit de Wet versterking participatie op decentraal niveau. Hiermee krijgen inwoners en maatschappelijke organisaties de mogelijkheid om gemeentelijke taken over te nemen wanneer zij denken deze beter, slimmer, goedkoper of anders te kunnen uitvoeren. Dit past bij de ambitie om meer ruimte te geven aan initiatieven uit de samenleving en versterkt de samenwerking tussen gemeente en inwoners.

2.1. Het intrekken van de inspraakverordening voorkomt overlap en sluit aan op actuele wetgeving

De huidige inspraakverordening uit 2005 sluit niet meer aan bij de benadering van participatie zoals bedoeld in de nieuwe wetgeving. Daarnaast is deze versie niet meer actueel, doordat het college in december 2024 de Notitie inwonerparticipatie is vastgesteld. Door de inspraakverordening in te trekken, wordt dubbele regelgeving voorkomen en ontstaat één helder kader.

Risico's

Het niet vaststellen van de verordening leidt ertoe dat we niet voldoen aan de wettelijke verplichting.

Kosten en dekking

Voor de implementatie voor het uitdaagrecht zijn geen kosten verbonden. Om het proces van inwonerparticipatie goed te implementeren in de organisatie is structureel € 17.000 opgenomen in de begroting. Dit bedrag wordt gebruikt voor de licentie van het online participatieplatform Doemee-oirschot.nl en de het aanbieden van trainingen Omgevingsbewust werken aan medewerkers.

Beoordeling Wet arhi – preventief toezicht

Dit voorstel valt niet onder de Wet arhi.

Vervolg

Na vaststelling wordt de verordening bekendgemaakt via het gemeenteblad. Daarnaast implementeren wij het uitdaagrecht. Dit houdt in dat wij de website inrichten met informatie over het uitdaagrecht en ervoor zorgen dat inwoners aanvragen kunnen indienen. Ook informeren wij medewerkers over het uitdaagrecht en het bijbehorende proces (zie bijlage 2). De procesbeschrijving biedt zowel medewerkers als initiatiefnemers helderheid over hoe het uitdaagrecht in de praktijk werkt en welke stappen doorlopen moeten worden. Tot slot maken wij via onze communicatiekanalen het uitdaagrecht bekend bij inwoners en maatschappelijke organisaties.

Na de vaststelling van de Notitie inwonerparticipatie in december 2024 is gestart met de implementatie. Sindsdien zijn binnen de teams presentaties verzorgd, is een hand-out ontwikkeld en is informatie gedeeld via de website en het intranet. Daarnaast is structureel budget vrijgemaakt voor het participatieplatform Doemee-Oirschot.nl en voor de trainingen Omgevingsbewust werken. Tijdens deze trainingen leren medewerkers praktische instrumenten en werkvormen om participatie effectief toe te passen. In het najaar wordt opnieuw een training aangeboden, bedoeld voor nieuwe medewerkers en voor medewerkers die eerder niet konden deelnemen.

Bijlagen

1. Verordening participatie en uitdaagrecht Oirschot 2027
 - 1.1. Notitie inwonerparticipatie December 2024
2. Procesbeschrijving uitdaagrecht

Oirschot, 25 augustus 2026

burgemeester en wethouders,

Rob Brekelmans

secretaris a.i.

Judith Keijzers-Verschelling

burgemeester